

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ ХХІХ/3-4

GLÓWNE KIERUNKI BADAWCZE POLSKIEJ ONOMASTYKI W LATACH 1960—1971

I

1. Cechą charakterystyczną polskiej onomastyki ostatniego dziesięciolecia jest poszukiwanie nowych dróg metodologicznych. Oczywiście nie zaniechano też prac monograficznych i etymologicznych. Najwięcej nowych propozycji metodologicznych wysunięto w dziedzinie słowotwórstwa i semantyki. Wiąże się to z wprowadzaniem do polskiego językoznawstwa nowej metodologii, która najżywszy oddźwięk w pracach szczegółowych znalazła właśnie w słowotwórstwie i w nauce o znaczeniu. Wypowiedzi na ten temat są liczne. Wiele z nich wysoce kontrowersyjnych, ale też liczne znacznie posuwają metodologię językoznawczą i onomastyczną naprzód. Do tego typu prac należy artykuł J. Kuryłowicza, *La position linguistique du nom propre* (Onomastica II, 1956, s. 1—14) ogłoszony jeszcze w latach pięćdziesiątych, ale do dzisiaj żywo komentowany i omawiany. Kuryłowicz postawił tezę, że nazwy własne w planie synchronicznym wytwarzają właściwy sobie system gramatyczny. Jeżeli zaś chodzi o osobliwości znaczeniowe tej grupy wyrazów, to uczone widzi je w stosunku zakresu do treści, mianowicie nomina propria wykazują zredukowany do jednostki zakres i w związku z tym bardzo bogatą treść, w przeciwieństwie do zaimków, które mają bardzo szeroki zakres, a minimalną treść. Po środku znajdują się wyrazy apelatywne rzeczownikowe. Ustalenia Kuryłowicza stały się podstawą całego szeregu propozycji teoretycznego ujęcia nazw własnych, wśród których oryginalnością i nowatorstwem, chociaż także i dyskusyjnością, odznaczają się: artykuł W. Górniego, *Zagadnienie polskiej gramatyki onomastycznej*. *Język Polski* XXXVII, 1957, s. 174—178, rozprawka W. Pisarka, *Tytuł utworu swoistą nazwą własną*. *Prace Językoznawcze III. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Katowicach*, Katowice 1966, s. 67—81, szereg artykułów W. Mańczaka, m. in. *Développement de la déclinaison des noms*

propres en polonais. *Anzeiger für slavische Philologie* II, 1967, s. 11—23, Onomastyka a prawa językowe. (W:) *Z Zagadnień językoznawstwa ogólnego*, Wrocław 1970, s. 260—282. Podjęto m.in. takie zagadnienia jak: miejsce onomastyki w systemie językowym (J. Kuryłowicz, op. cit.), stosunek nazwy własnej do nazwy pospolitej (por. m. in. M. Jurkowski, *Terminy geograficzne a nazwy własne*. *Poradnik Językowy* 1964, s. 101—122, M. Kucala, *Co już jest, a co jeszcze nie jest nazwą własną?* *Onomastica* XII, 1967, s. 153—161, W. Mańczak, *Le nom propre et le nom commun*. *Revue Internationale d'Onomastique* XX, 1968, s. 205—218), znaczenie nazwy własnych) por. m. in. ze stanowiska filozoficznego: E. Grodziński, *Znaczenie słowa w języku naturalnym*, Warszawa 1964, s. 302—325, ze stanowiska lingwistycznego: W. Lubaś, *Pripombe o pomenu lastnih imen*. *Jezik in slovstvo* XII, 1967, nr 5, s. 146—152, tegoż: *Iz problematike značenja vlastitih naziva*. *Analiz Filološkog fakulteta (Beogradskog univerziteta)* (VII, Beograd 1967, s. 167—192). We wspomnianych pracach zarysowują się dość kontrowersyjnie poglądy co do definicji nazwy własnej i jej istoty. Większość jest zdania, że są to wyrazy (rzeczowniki — J. Kuryłowicz) oznaczające jeden desygnat. Mańczak podważa to mniemanie i sądzi, że są to wyrazy nie dające się przetłumaczyć na język obcy. Co do „znaczenia“ nazw własnych — pokutuje stara Millowska teza o braku znaczenia u tej grupy wyrazów, W. Lubaś natomiast udowadnia, że są one nosicielami pojęć, że noszą na sobie wielorakie informacje semantyczne i pod tym względem funkcjonują jak apelatywy. Niesłychanie kontrowersyjnie wygląda tzw. gramatyka onomastyczna, o czym — zwłaszcza w zakresie systemu słowotwórczego — będzie jeszcze mowa.

2. Jak wiadomo niejednakowo rozumie się naukę o nazwach własnych — onomastykę. W tym względzie panują poglądy skrajnie przeciwstawne. Uważa się ją mianowicie za jakąś pomocniczą dyscyplinę historii, albo też za samodzielną dyscyplinę naukową będącą poza językoznawstwem i historią. Sprawy te omawia W. Taszycki (*Mesto onomastiki sredi drugih humanitarnih nauk*. *Voprosy Jazykoznanija* X, 1961, nr 2, s. 3—11, po polsku: *Stosunek onomastyki do innych nauk humanistycznych*. *Onomastica* VIII, 1963, s. 1—18, przedruk (W:) *Rozprawy i studia polonistyczne*. IV *Onomastyka i historia języka polskiego*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1968, s. 7—20), który też wyraża stanowisko, że onomastyka jest nauką o znakach językowych i dlatego stanowi część językoznawstwa. Problemem metodologicznym onomastyki poświęcona jest także praca S. Rosponda, *Le structuralisme dans la toponymie slave*. (W:) *Atti e Memorie del VII Congresso Internazionale di Scienze Onomastiche*. II, 2 : *Toponomastica*, Firenze 1963, s. 359—364.

II

3. Jeszcze niedawno dla polskiej onomastyki bardzo istotnym zagadnieniem była klasyfikacja nazw miejscowych. Po opublikowaniu w 1946 roku pracy W. Taszyckiego, *Słowiańskie nazwy miejscowe (Ustalenie podziału)*, Kraków 1946, przedruk (W:) *Rozprawy i studia polonistyczne. I Onomastyka*, Wrocław-Kraków 1958, s. 228—268 (i S. Rosponda, *Klasyfikacja strukturalno-gramatyczna słowiańskich nazw geograficznych*, Wrocław 1957 dyskusja wokół klasyfikacji toponimii, zwłaszcza nazw miejscowych, przycichła. Prace szczegółowe stosowały podział semantyczny Taszyckiego lub formalny, gramatyczny-Rosponda. O wzajemnym stosunku tych dwóch podziałów wypowiedział się W. Taszycki w artykule: *Klasyfikacja słowiańskich nazw miejscowych znaczeniowa a formalna (W:) Slavische Namenforschung. Vorträge auf der II. Arbeitskonferenz der Onomastischen Kommission beim Internationalen Slavistenkomitee in Berlin vom 17. bis 20. Oktober 1961*, Berlin 1963, s. 1—6, przedruk (W:) *Rozprawy i studia... op. cit. IV*, s. 64—69). Pewne uściślenia w stosunku do podziału semantycznego ogłoszonego wcześniej wprowadził W. Taszycki w artykułach: *Złożone nazwy miejscowe w języku polskim*, *Slavia XIX*, 1960, s. 59—64 przedruk (W:): *Rozprawy... op. cit. IV*, s. 60—86; *Słowiańskie metronimiczne nazwy miejscowe*. *Etnografia Polska III*, 1960, s. 355—365, przedruk (W:) *Rozprawy... op. cit. IV*, s. 160—168 i *Dwa studia z polskiej toponomastyki. 1. Polskie nazwy miejscowe typu Miętustwo, Wójtowstwo, Dziergoniewstwo. 2. O tzw. herbowych nazwach miejscowych*. *Slavia Occidentalis XX/1*, 1960, s. 169—176, przedruk (W:) *Rozprawy... op. cit. IV*, s. 169—175 oraz *Polskie pamiątkowe nazwy miejscowe. (W:) I Międzynarodowa Slawistyczna Konferencja Onomastyczna. Księga referatów*, Kraków-Wrocław 1961, s. 109—116, przedruk (W:) *Rozprawy... op. cit. IV*, s. 176—183.

4. Zainteresowanie onomastów natomiast wzbudziła klasyfikacja tzw. nazw terenowych. Problem podjął jeszcze w 1956 roku K. Dejna w artykule, *Terenowe nazwy śląskie*. *Onomastica II*, 1956, s. 103—126. Dejna wypowiedział się przeciwko klasyfikacji semantycznej, zaproponował oryginalną formalną-opierającą się na kryterium urzeczownikowienia lub nieurzeczownikowienia nazwy terenowej. M. Kucala próbował wprowadzić do swego podziału nazw terenowych kryteria formalne i znaczeniowe (por. *Nazwy terenowe z kilku wsi w powiecie myślenickim*. *Onomastica V*, 1959, s. 67—100). Wreszcie inne rozwiązanie — podział krzyżujący się semantyczny i formalny zastosował W. Lubaś (*Nazwy terenowe powiatów jasielskiego i krośnieńskiego*. Cz. I. *Onomastica VIII*, 1963, s. 194—236, Cz. II. *Onomastica IX*, 1964, s. 123—163). Podział ten z pewnymi nieistotnymi mody-

fikacjami wprowadziła T. Gołębiowska, Terenowe nazwy orawskie, Kraków 1964 oraz inni autorzy prac onomastycznych. W sprawie podziału nazw terenowych wypowiadali się m. in. jeszcze E. Pawłowski, Nazwy miejscowe Sądeczyny. T. I. Ogólna charakterystyka nazewnictwa miejscowego Sądeczyny, Kraków 1965, s. 27—51, S. Hrabec, Nazwy gruntowe województwa łódzkiego. Podział semantyczny (Streszczenie) (W:) Slavische Namenforschung... op. cit. s. 15—20.

5. Etymologia nazw wodnych interesowała najwybitniejszych polskich językoznawców J. Rozwadowskiego, T. Lehra-Splawińskiego, M. Rudnickiego. Być może dlatego, z pewnej nieśmiałości i braku podobnej kompetencji nie podejmowano szeroko w ostatnich latach tej problematyki. Odważył się P. Zwoliński (Stan i perspektywy hydronimii polskiej. I Międzynarodowa Konferencja... op. cit. s. 69—86), który nakreślił program badań słowotwórczych nazewnictwa wodnego. Za programem przyszła obszerna publikacja: Hydronimia Wisły. Część I. Wykaz nazw w układzie hydrograficznym. Pod redakcją P. Zwolińskiego, Wrocław-Warszawa-Kraków 1965. Zarysowany tylko szkic podziału nazw wodnych przez Zwolińskiego, szerzej rozwinął J. Rieger w monografii: Nazwy wodne dorzecza Sanu, Wrocław 1969. Autor przyjmuje kryterium słowotwórcze uwzględniające równoległe dwa elementy: bazę pienną i formanty. Wśród baz piennych interesuje go strona znaczeniowa, a nie formalna, a więc: 1. nazwa miejscowości, 2. nazwa terenowa, 3. nazwa roślinna, 4. nazwa zwierzęca, 5. nazwa osobowa, 6. cecha wody, koryta. Trudności oczywiście występują przy odróżnianiu nazw własnych od nazw pospolitych w podstawach słowotwórczych, czego Rieger nie rozwiązał.

6. Pierwszą udaną próbę podziału językowego nazw ulic przedstawił M. Buczyński (Nazwy ulic i placów Lublina. Onomastica XI, 1966, s. 136—181). Podział ten opiera się na nadrzędnym kryterium semantycznym: 1. nazwy od określeń topograficznych, 2. od budowli i innych obiektów kulturalnych, 3. od nazw własnych, 4. od wyrażeń związanych z kulturą materialną, społeczną i duchową, 5. od grup ludzi należących do jednego cechu lub narodowości, 6. nazwy pamiątkowe, 7. nazwy wtórne i przeniesione, 8. nazwy kompleksowe, 9. niejednoznaczne i niejasne. Jako podrzędny — przyjął podział słowotwórczy. Jest to więc krzyżujący się podział. Ustalenia Buczyńskiego zastosowała w swojej monografii K. Handke, Semantyczne i strukturalne typy nazw ulic Warszawy, Wrocław—Warszawa—Kraków 1970.

7. Nazewnictwo osobowe również doczekało się w ostatnim okresie szeregu propozycji klasyfikacyjnych. Idą one w kierunku uściślenia istnic-

jącego od przeszło trzydziestu lat podziału W. Taszyckiego (por. Najdawniejsze polskie imiona osobowe. Rozprawy Wydziału Filologicznego PAU, t. LXII, nr 3, Kraków 1925, przedruk (W:) Rozprawy i studia... I, s. 32—148 i Polskie nazwy osobowe, Kraków 1924, przedruk (W:) Rozprawy i studia... IV, s. 21—40). Przede wszystkim należy wymienić propozycje klasyfikacyjne S. Rosponda, Struktura i klasyfikacja nazwiska słowiańskiego. Rozprawy Komisji Językowej Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego V, 1966, s. 9—63 i Struktura i klasyfikacja słowiańskich antroponimów. Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego XXIV, 1966, s. 203—224. Proponuje on w ślad za klasyfikacją nazw geograficznych wyróżnić wśród nazewnictwa osobowego: I nazwy (i nazwiska) prymarne. A. apelatywne: 1. przedmioty i wytwory ręki ludzkiej, 2. zawód, stanowisko społeczne, 3. zwierzęta, 4. cecha zewnętrzna osobnika i część ciała, 4. rośliny, 6. abstracta (jakaś cecha duchowa) itd. — łącznie 15 grup znaczeniowych, B. — imienne, z podgrupami: rodzime, np. hipocoristica, obce — chrześcijańskie, niemieckie i inne, II. Sekundarne: A. od imion (z wykazem formantów przyrostkowych), B. od apelatywów, C. patronimica, D. topografica na -ski, III. Composita. Podział Rosponda modyfikuje J. Bubak (Nazwiska ludności dawnego starostwa nowotarskiego, Wrocław-Warszawa-Kraków, Cz. I: 1970, cz. II: 1971). Modyfikacje te przyjmuje także T. Gołębiowska, Antroponimia Orawy, Kraków 1971.

Propozycje klasyfikacyjne są ściśle związane z poglądami teoretycznymi na nazwę własną i dlatego szereg uwag w odniesieniu do tego zagadnienia znajdziemy w cytowanych rozprawkach teoretycznych.

III

8. Jak już wspomniałem najwięcej uwagi przyciągnęło słowotwórstwo onomastyczne. Szczegółowe osiągnięcia omówię w innym miejscu, a tutaj trzeba wspomnieć o metodologii. Niewątpliwy wpływ na postępowanie w tej dziedzinie miały prace ujmujące słowotwórstwo apelatywne synchronicznie autorów polskich (J. Kuryłowicz, M. Brodowska-Honowska, R. Laskowski, H. Wróbel) jak i obcych, szczególnie M. Dokuliła, a także prace o charakterze diachronicznym, które wyszły z krakowskiej szkoły sławistycznej, np. studia Sławskiego, Szymańskiego, Borysia. Trzeba też odnotować dwa ważne metodologicznie artykuły P. Zwolińskiego: Stan i perspektywy hydronimii... op. c. it. i Substantywizacja sufiksalna przymiotników w językach słowiańskich (W:) Z Polskich Studiów Sławistycznych. S. 2, Językoznawstwo, Warszawa 1963, s. 91—99. W pracach tych autor przedstawił tzw. derywację dezintegralną, której zastosowanie do materiału onomastycznego dało ważne rezultaty interpretacyjne w dziedzinie semantyki i wyjaśniło wiele zagadkowych dotychczas formacji słowotwórczych.

Metodologią słowotwórstwa w toponimii zajmuje się W. Lubaś (Studije o građenju reči i morfologiji južnoslovenske toponimije. Anali Filološkog fakulteta (Beogradskog univerziteta). IX, Beograd 1969, s. 95—101. Uważa on, że w planie diachronicznym nie występują tzw. formanty onomastyczne a proces toponimizacji (bo tym tylko zagadnieniem się zajmuje) jest ujednostkowieniem znaczenia apelatywnego, a nie derywacją. Dla Lubasia słowotwórstwo onomastyczne to słowotwórstwo wyrazów, które przekształcały się w nazwy własne.

Niezwykle inspirującym pod względem metodologicznym jest artykuł A. Heinza, Zagadnienia derywacji przymiotników od imion własnych. Onomastica VIII, 1963, s. 19—59 rozpatrujący problem onomastyczności derywatów odonomastycznych. Rzecz nie została przez Heinza do końca rozstrzygnięta, ale przynajmniej postawiona w całym bogactwie i złożoności problematyki. Szkoda tylko, że w zasadzie owej bogatej teoretycznie i praktycznie problematyki badawczej postawionej przez Heinza nikt nie podjął.

Należy jeszcze wspomnieć o opracowaniach dotyczących tzw. derywacji fleksyjnej w onomastyce, którym dał początek P. Smoczyński (O derywacji fleksyjnej w słowiańskiej onomastyce (Zarys problematyki) (W:) I Międzynarodowa Konferencja... op. cit. s. 147—160.

IV

9. Polska toponimia doczekała się w ostatnich latach szeregu monografii. W pierwszym rzędzie wymienimy monografie obejmujące pewne regiony. Są to: M. Kamińskiej, Nazwy miejscowe dawnego województwa sandomierskiego, Wrocław, cz. I: 1964, cz. II: 1965, K. Rymuta, Nazwy miejscowe północnej części dawnego województwa krakowskiego, Wrocław 1957, W. Lubasia, Nazwy miejscowe południowej części dawnego województwa krakowskiego, Wrocław 1968, E. Pawłowskiego, Nazwy miejscowe Sądeczyzny. T. I Ogólna charakterystyka nazewnictwa miejscowego Sądeczyzny, Kraków 1965, oraz Nazwy miejscowości Sądeczyzny, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. Z tego widać, że cała Małopolska (poza obszarem wschodnim) została już opracowana. Szereg mniejszych rozpraw objęło też inne tereny, np. R. Pazdur-Strokowska opracowała: Nazwy miejscowe byłych województw łęczyckiego i sieradzkiego. Onomastica XI, 1966, s. 128—135, Z. Zagórski, Nazwy miejscowe dawnego województwa brzesko-kujawskiego. Onomastica X, 1965, s. 159—175. Nazwy miast województwa lubelskiego opracował w oddzielnej książce S. Warchoł (Nazwy miast Lubelszczyzny, Lublin 1964.

10. Więcej niż całościowe opracowania nazewnictwa miejscowego z określonych obszarów zajmowały badaczy polskich wybrane typy słowotwórcze lub semantyczne. Największym powodzeniem cieszyły się nazwy patronimiczne, bo też ten typ od dawna był wykorzystywany jako argument historyczny np. w teorii osiedlenia (Bujak, Piekosiński, ostatnio Łowmiański). Odnotowujemy tu dwie ważne monografie: S. Rosponda, *Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku*, Wrocław 1954 i K. Rymuta, *Patronimiczne nazwy miejscowe w Małopolsce*, Wrocław 1971, a ponadto dwie rozprawy A. Pazdur-Strokowskiej, *Patronimiczne i rodowe nazwy miejscowe na terenie dawnych województw łęczyckiego i sieradzkiego*. *Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego XIII*, 1967, s. 59—88 oraz *Nazwy miejscowe typu dzierżawczego i patronimicznego w powiecie radomszczańskim*. *Rozprawy... Łódzkiego Towarzystwa...* op. cit. s. VIII, 1962, s. 269—271. Jeżeli przypomnimy, że o polskiej toponimii typu patronimicznego wiemy sporo dzięki dawniejszym pracom S. Rosponda i W. Taszyckiego (Mazowsze), to uświadomimy sobie, iż typ ten na terenie Polski jest w zasadzie opracowany (poza Wielkopolska).

Solidnie zostały też opracowane polskie (i słowiańskie) nazwy rodowe w licznych studiach H. Górnowicza (m. in. *Rodowe nazwy miejscowe Wielkopolski, Małopolski i Mazowsza*, Gdańsk 1958; *Rodowe nazwy miejscowe ziemi Sieradzkiej i Łęczyckiej*. *Onomastica XIII*, 1968, s. 61—119; *Rodowe nazwy miejscowe Podlasia*. *Onomastica XII*, 1967, s. 5—69; *Rodowe nazwy miejscowe Mazur i Warmii (W.)* *Komunikaty Mazursko — Warmińskie*, Olsztyn 1965, s. 197—228 oraz *Studia nad rodowymi nazwami miejscowymi w języku polskim na tle innych języków słowiańskich (Synteza)*, Gdańsk 1968). Okazuje się, że typ rodowy w dawniejszym okresie był ograniczony terytorialnie tylko do Wielkopolski i Mazowsza; w nowszych czasach pojawia się też w nazewnictwie terenowym w Małopolsce.

Sporo mamy prac podejmujących zagadnienie typów formalno-słowotwórczych. A. Wilkoń zajął się nazwami miejscowymi utworzonymi od nazw wodnych (*Onomastica VIII*, 1963, s. 87—124) a J. Bubak tzw. nazwami miejscowymi przeniesionymi (*Onomastica X*, 1965, s. 50—73 i *XI*, 1966, s. 43—61). Obszerną rozprawę poświęcił bardzo ważnemu, dawnemu typowi nazw miejscowych utworzonych za pomocą sufiksu *-jъ* F. Nieckuła (*Polskie nazwy miejscowe z sufiksem -jъ*. *Rozprawy Komisji... Wrocławskiego Towarzystwa...* V, 1965, s. 65—147). Ten sam autor ogłosił w 1971 roku wartościową monografię pt. *Nazwy miejscowe z sufiksami -ov-, -in-* na obszarze Wielkopolski i Małopolski, Wrocław 1971. Bibliografia onomastyczna notuje szereg artykułów poświęconych poszczególnym sufiksom i typom-strukturom nazewniczym. J. Domański zajął się nazwami etnicznymi na

-any (por. Śląskie nazwy miejscowe na -anie '-any. *Onomastica XIV*, 1969, s. 5—25), A. Wilkoń typami na -owce w języku polskim (Nazwy miejscowe typu Tyszowce, Witołczyńce w języku polskim. *Onomastica XII*, 1967, s. 70—83), które są na tym terenie wynikiem wpływu słowackiego i ukraińskiego. Typom na -ówka są poświęcone dwa artykuły: H. Borka, Nowsze typy nazewnicze na Śląsku. *Zeszyty Naukowe WSP w Opolu. III*, Opole 1967, s. 59—79 i F. Nieckuli, Polskie nazwy miejscowe typu Bieńkówka, Sarnówka. *Rozprawy... Wrocławskiego Towarzystwa... VII*, 1969, s. 231—271. Zainteresowanie wzbudziły archaiczne typy nazw miejscowych na -owy, które zostały omówione aż w dwóch pracach: E. Kamińskiej-Rzetełskiej, Nazwy miejscowości typu Tuszkowy, Ciecholewy na Pomorzu. *Onomastica VIII*, 1963, s. 69—86 i T. Stojanowskiej, Nazwy miejscowości typu Bojszowy, Makoszowy na Śląsku. *Rozprawy... Wrocławskiego Towarzystwa... V*, 1965, s. 181—207. Osobliwą strukturę nazw miejscowych powstała od nazwisk poprzez zmianę rodzaju męskiego na nijaki omawia S. Sochacka (Śląskie nazwy miejscowe typu Kolonowskie, Zawadzkie. *Rozprawy... Wrocławskiego. Towarzystwa... V*, 1965, s. 165—179. Rewizję tradycyjnie pojmowanej dystrybucji dla przyrostków -in, -ina, -ino zależnej, jak sądzono od rodzaju podstawy, przekonywająco uzasadnia M. Kucala (Słowotwórstwo nietypowych nazw miejscowych z przyrostkami -in, -ina, -ino. (W:) *Symbolae Philologicae in honorem Vitoldi Taszycki*, Wrocław 1968, s. 166—176. W. Lubaś analizuje polskie przykłady nazw miejscowych, które powstały od nazw osobowych za pomocy przymiotnikowego, nie typowego dla podstaw osobowych przyrostka — ьn — (por. W sprawie nazw miejscowych typu Ambrożno, Lubojna w języku polskim. *Onomastica XV*, 1970, s. 316—321). Także typy złożone były przedmiotem kilku artykułów, m. in. W. Pałucki, Nazwy miejscowe typu Białystok, Górnystok, Ponikłystok. *Onomastica VII*, 1961, s. 45—81, M. Jurkowski, Jeszcze o nazwach miejscowych typu Białystok, Górnystok, Ponikłystok. *Onomastica X*, 1965, s. 45—49 i T. Stojanowska, Nazwy złożone typu Białobrzegi, Krasnystaw, w języku polskim. *Zeszyty Naukowe WSP w Opolu. Językoznawstwo IV*, Opole 1969, s. 129—177. Wreszcie do tego kręgu tematycznego należy też rozprawa S. Sochackiej, Wyrażenia przyimkowe jako struktura nazewnicza. *Zeszyty Naukowe... op. cit.* s. 77—128.

11. W omawianym okresie powstało mnóstwo artykułów przynoszących etymologie pojedynczych lub kilku nazw geograficznych. Nie wymienimy wszystkich, ale kilka wartościowych. W. Taszycki zetymologizował nazwy miejscowe: Solipse (*Poradnik Językowy* 1962, s. 136—139), Pćim (*Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej V*, 1965, s. 443—450), Arciszewo i Orchowo

(*Slavia Pragensia* VIII, 1966, s. 249—254), Powąski (*Język Polski* XLVIII, 1968, j s. 18—25), Żerań (*Poradnik Językowy* 1968, s. 117—119). S. Rospond omówił np. znaczenie nazw Zwierszów, Sieradz, Rzeczen (Śląskie nazewnictwo zagadki i pułapki. *Zeszyty Naukowe WSP w Opolu. Językoznawstwo* IV, Opole 1969, s. 5—75), Gniezno (*Język Polski* XLI, 1961, s. 331—343), Lublin (*Język Polski* XLII, 1962, s. 165—168), Pcim (*Język Polski* XLV, 1965, s. 8—12), Wiślica (*Symbolae in honorem V. Taszycki... op. it. s. 273—281*). M. Karaś zajął się nazwami: Limanowa (*Małopolskie Studia Historyczne* VIII, 1965, s. 83—89), Klecza (*Onomastica* VII, 1961, s. 112—120), Przybradz (*Onomastica* VIII, 1963, s. 61—68. W. Lubaś podał etymologię nazw Jasło (*Onomastica* VII, 1961, s. 121—134), Niegowić (*Symbolae in honorem V. Taszycki... op. cit. s. 203—208*).

V

12. Wspomnieliśmy poprzednio o wielu pracach dotyczących nazw terenowych w związku z podejmowaniem przez nie problematyki klasyfikacyjnej. Prace te jednak nie ograniczały się tylko do tej teoretycznej w zasadzie sprawy, ale dawały analizę znaczeniową a niekiedy też słowotwórczą nazewnictwa tego typu. Tak więc bogaty materiał przynoszą cytowane rozprawy K. Dejny, M. Kucaty, W. Lubasia, T. Gołębiowskiej oraz E. Pawłowskiego (oprócz wspomnianego studium także: *Jak się tworzyły dawniej i jak powstają nowe nazwy osiedli w powiecie nowosądeckim. Onomastica* IX, 1964, s. 88—122). Analizę konkretnych nazw terenowych z różnych części Polski przynoszą artykuły: J. Wroniszewskiego, *Nazwy terenowe z okolic Szarbska w powiecie koneckim. Onomastica* IX, 1964, s. 164—192, S. Hrabca z województwa łódzkiego (*Slavische Namenforschung... op. cit.*, s. 15—20), I. Judyckiej, *Nazwy pól, łąk i pastwisk oraz gleb i mokradeł w gwarach Pomorza Mazowieckiego (W:) Studia z dziejów osadnictwa. T I, Warszawa 1963, s. 73—107, A. Wolffa, Mazowieckie nazwy terenowe. Onomastica* XIV, 1969, s. 74—80. Kilka prac zajmuje się nazewnictwem terenowym Polski Zachodniej, np. W. Pasterniaka, *Nazwy terenowe powiatu nowosolskiego i sulechowskiego. Onomastica* X, 1965, s. 32—44, E. Zycha, *Nazwy części Szklarskiej Poręby. Onomastica* XV, 1970, s. 64—70. H. Popowskiej-Taborskiej, *Polskość okolic Zielonej Góry i Sulechowa w świetle zachowanych zapisów nazw terenowych. Onomastica* X, 1965, s. 1—31 oraz E. Kamińska-Rzetelska, *Kaszubskie nazwy terenowe pow. chojnickiego na XIX — wiecznych mapach katastralnych. Onomastica* X, 1965, s. 132—150. Problemom słowotwórczym nazw terenowych jest poświęcony artykuł J. Tredera, *Substantywizacja nazw terenowych w powiecie wejherowskim. Onomastica* XV, 1970, s. 53—63.

13. Szczegółową analizę materiału przynoszą również cytowane już wcześniej prace poświęcone nazwom miejskim, zwłaszcza nazwom ulic. Należą tutaj rozprawy M. Buczyńskiego, K. Handtke.

14. Warto jeszcze zwrócić uwagę na etymologie wodne. O pracy J. Riegera już mówiono. W innym też miejscu wspomniałem o Hydronimii Wisły pod redakcją P. Zwolińskiego. Warto polecić artykuł J. Riegera, Rzekomo cennirutywne nazwy wodne. *Onomastica* XII, 1967, s. 124—130. Ciekawe są tegoż autora etymologie poszczególnych nazw rzecznych, np. Tanwi (*Slavia Orientalis* XIV, 1965, nr 3, s. 363—365), Pełtwi, Stynawki i in. (por. W sprawie wpływów germańskich na toponomastykę w dorzeczu Sanu, górnego Bugu i górnego Dniestru. *Rocznik Sławistyczny* XXXI, cz. I, 1970, s. 13—25). Ważniejsze prace o etymologii nazw wodnych to: M. Rudnickiego o Wiśle (*Lingua Posnanensis* IX, 1963, s. 122—130 oraz Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk 1961, nr 1, s. 37—38), L. Derlicha o Olzie (*Język Polski* XLIV, 1964, s. 84—95), Z. Stiebera o Orawie, Wdzydze i Łabie (*Onomastica* X, 1965, s. 176—179).

15. Na uwagę zasługują też etymologie nazw krain, krajów i narodów jak: Śląsk (por. Z. Laskowski, Nazwa Śląska w świetle źródeł starożytnych pisarzy. *Biuletyn Kuratorium Okręgu Szkolnego Katowickiego* III, 1961, nr 8, s. 11—12, E. Moško, *Poradnik Językowy* 1962, s. 252—261 i 322—338) (Mazowsze por. m. in. J. Otrębski, Pochodzenie nazwy Mazowsze. *Sprawozdania z prac Naukowych Wydziału Nauk Społecznych PAN* VII, 1964, nr 2, s. 96—107), Włochy (por. W. Doroszewski (W:) *O kulturę słowa*, Warszawa 1962, s. 472—474).

VI

16. Badania antroponomiczne nie były tak intensywne jak toponimiczne. Powstały jednak w ostatnim dziesięcioleciu wartościowe monografie indoeuropeistyczne, sławistyczne i polskie. Jeżeli chodzi o dawne imiennictwo osobowe polskie, to w tej dziedzinie najpoważniejsza jest monografia M. Malec, Budowa morfologiczna staropolskich złożonych imion osobowych, Wrocław 1971. Książka oparta na bardzo bogatym materiale źródłowym stanowi kontynuację znanej w sławistyce pracy Taszyckiego. W sposób pełny ujmuje strukturę morfologiczną złożonych archaicznych imion polskich. Złożonych imion dotyczą również rozprawy: T. Milewskiego, Polskie imiona złożone nie znane innym językom słowiańskim. *Slavia Occidentalis* XX, z. 12, 1960, s. 101—107, T. Skubalanki, Złożenia z wszech — w historii języka polskiego. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu. Nauki*

humanistyczno-społeczne, z. 6, *Filologia polska* nr 3, Toruń 1962, s. 29—43 oraz M. Malcówny, *Staropolskie imiona dwuczłonowe męskie z przyrostkami zdrabniającymi*. *Onomastica VII*, 1961, s. 281—289.

Innych typów nazw osobowych dotyczą monografie i artykuły o charakterze mieszanym, np. S. Reczek, *Polskie nazwy osobowe i miejscowe z XVI—XVII wieku w księgach parafialnych wsi Michalice pow. namysłowskiego na Śląsku*. Cz. I. *Onomastica XI*, 1966 s. 182—251, cz. II *Onomastica XII*, 1967, s. 162—176 przynosi dobrze zinterpretowany materiał.

17. Sporo miejsca poświęcono strukturze słowotwórczej imiennictwa osobowego. Wiele typów omówiono na tle słowiańskim, ale także kilka w obrębie języka polskiego, np. Z. Kurzowa objaśniła zdrobniałe polskie imiona na -ko, -eńko w dialektach ludowych wpływem ruskim i dialektów południowo-wschodnich (por. *Męskie imiona zdrobniałe i spieszczone w pieśniach ludu polskiego* (Na podstawie *Dzieł Wszystkich Oskara Kolberga*). *Onomastica XV*, 1970, s. 234—282. *Studia A. Zaręby* koncentrowały się wokół tzw. onomastycznych formacji rodzinnych nazw żon, córek, synów, np. *Formy nazwisk żon i dzieci w dialektach języka polskiego*. Cz. I *Onomastica XI*, 1966, s. 320—344, Cz. II *Onomastica XII*, 1967, s. 232—275). Bardziej szczegółowe, ale terytorialnie ograniczone w tej dziedzinie są prace: R. Laskowskiego, *Nazwiska kobiece w gwarach łaskich*. *Onomastica XIII*, 1968, s. 216—233, F. Pluty, *Nazwiska żon, córek i synów w Ostrowcach, powiat Busko Zdrój*. *Poradnik Językowy* 1964, s. 26—28, M. Szymczaka, *Nazwiska i formacje pochodne w gwarze Domaniewka, pow. Łęczycza*. *Onomastica VIII*, 1963, s. 293—311, W. Kupiszewskiego i K. Długosz, *Nazwiska żon, córek i synów w dwóch wsiach małopolskich*. *Poradnik Językowy* 1962, s. 61—69, wreszcie M. Karasia, *O gwarowych formantach onomastycznych (W:) Symbolae in hon. V. Taszycki... op. cit. s. 138—146*.

18. Przypomnijmy jeszcze szereg etymologii pojedynczych imion polskich i obcych, np. *Stwosza* w opracowaniu S. Rosponda (*Język Polski XLIII*, 1963, s. 4—13), *Kopernika* w tym samym opracowaniu (*Poradnik Językowy* 1963, s. 429—434), *Mieszka* — pióra T. Lehra-Splawińskiego (*Prace Filologiczne XVIII*, 1963—1965, cz. 4, s. 73—76), *Rozdzieńskiego* — autorstwa W. Lubasia i A. Jarosza (*Zeszyty Naukowe WSP w Katowicach. Prace historyczno-literackie Katedry Historii Literatury Polskiej, Katowice* 1965, s. 115—124). Z obcych objaśniono *Szymona i Piotra* A. Klawek (*W) Symbolae in hon. V. Taszycki... op. cit. s. 155—161* (Pombę Beryndę) W. Witkowski (*W:) Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Oddziału Krakowskiego PAN, styczeń-czerwiec* 1962, s. 166—170 (Szekspira) T. P. Krzeszowski

(W:) Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego. Nauki Humanistyczno-Społeczne, 39, Łódź 1965, s. 17—23.

VII

19. W Polsce, zwłaszcza w ostatnich dziesięciu latach rozwinęły się znakomicie badania nad nazewnictwem literackim, nad funkcją stylistyczną nazw własnych w piśmiennictwie artystycznym. W tej dziedzinie zrobiono sporo. Opracowano nazwy znaczące okresu Oświecenia (II połowa XVIII w.), np. S. Gawor, O funkcjach nazw osobowych i miejscowych w twórczości I — Ignacego Krasickiego. Cz. I Onomastica X, 1965, cz. II Onomastica XI, 1966, s. 252—281; K. Domagała, Nazwiska charakteryzujące w dramatach Fredry i Bałuckiego. Językoznawca 1964, nr 11—12, s. 61—66; W. R. Rzepka, Z zagadnień nazewnictwa stylistycznego Szubrawców (na podstawie „Wiadomości brukowych“ 1816—1822). Językoznawca 1961, nr. 6, s. 78—99. Najpoważniejsze są dwie monografie traktujące o nazewnictwie literackim: S. Grzeszczuka, Nazewnictwo sowiżrzańskie, Kraków 1966 i A. Wilkonia, Nazewnictwo w utworach Stefana Żeromskiego, Wrocław 1970. Praca Grzeszczuka przynosi analizę funkcji literackiej nazw wkomponowanych w stylistykę literatury plebejskiej XVII wieku, ale też daje oryginalne rozwiązania teoretyczne. Pod tym względem wartościowa jest też inna rozprawa dotycząca niezwykle trudnego problemu stylizacji języka „kosmosu“, mianowicie M. Szybistowej, Nazewnictwo Cyberiady St. Lema. Cz. I Onomastica XIV, 1969, s. 183—204, cz. II Onomastica XV, 1970, s. 180—201. Dodajmy, że polscy badacze opracowali onomastykę wybitnych romantyków Mickiewicza (K. Górski, Onomastyka w literaturze polskiej XIX i XX wieku. Zarys problematyki. Pamiętnik Literacki LIV, 1963, nr 1—2, s. 401—416) i J. Słowackiego (por. J. Starnawski, Kajet geograficzny Słowackiego. Onomastica XII, 1967, s. 131—152) a także znacznie naprzód posunęli studia nad metodami archaizacji poprzez nazewnictwo własne w utworach historycznych, np. Sienkiewicza) por. Z. Kurzowa, Uwagi o nazwach bohaterów Trylogii Sienkiewicza. (W:) Symbolae in hon. V. Taszycki... op. cit. s. 182—192 (Gołubiewa) por. W. Wojtaszewska, Onomastyka w I-szym tomie „Bolesława Chrobrego“ A. Gołubiewa (struktura, funkcja i semantyka). Językoznawca X, 1963, nr 10, s. 61—70.

VIII

20. Polscy onomasci wydali w ostatnim dziesięcioleciu szereg wartościowych prac sławistycznych a także indoeuropeistycznych. Jeżeli chodzi

o nazewnictwo miejscowe, to najpoważniejsze miejsce zajmuje obszerna i wszechstronna monografia S. Rosponda, *Słowiańskie nazwy miejscowe z sufiksem — њsk-*, Wrocław 1969. Przynosi ona oparte na materiale historycznym i współczesnym z całej Słowiańszczyzny wnioski co do funkcji znaczeniowych formantu, produktywności w przekroju historycznym i terytorialnym. Jest to, trzeba zaznaczyć, pierwsza tego typu monografia rozpatrująca jeden typ nazw na tle całej Słowiańszczyzny. H. Borek w monografii pt. *Zachodniosłowiańskie nazwy toponimiczne z formantem — њп-*, Wrocław 1968 obejmuje mniejszy zasięg terytorialny, ale dobrze dokumentuje typ nazw na — њпъ różnicowany również geograficznie. W innym miejscu wspominałem już o studiach H. Górnovicza nad słowiańskimi nazwami rodowymi w toponomastyce (por. *Studia nad rodowymi nazwami miejscowymi w języku polskim na tle innych języków słowiańskich (synteza)*, Gdańsk 1968), które objęły zachodnią i wschodnią Słowiańszczyznę a także południową, chociaż opracowaną pobieżnie i powierzchownie. W. Lubaś wydał monografię o nazwach z sufiksami -ci, -ovci /-evci, -inci w południowej Słowiańszczyźnie (por. *Słowotwórstwo południowosłowiańskich nazw miejscowych z sufiksami -ci, -ovci, -inci itp.*, Katowice 1971). Ustalił chronologię, strukturę semantyczną i formalną oraz zasięgi geograficzne opozycyjnie wobec *itjo i -(j)ane. Toponimią macedońską zajął się W. Pianka (*Toponomastyka basenu jezior Ochrydzkiego i Prespańskiego w Macedonii. Rocznik Sławistyczny XXIX, 196, cz. I, s. 75—92*) a nazwami terenowymi, a w mniejszym stopniu miejscowymi wysp dubrownickich — M. Karaś w książce: *Toponimia wysp Elafickich na Adriatyku*, Kraków 1968, która spotkała się z negatywną oceną chorwackiego onomasty P. Šimunovicia (por. *Onomastica Jugoslavica I, Ljubljana 1969, s. 169—199.*) W. Lubaś ogłosił szereg studiów o poszczególnych strukturach słowotwórczych toponimii południowosłowiańskiej: typ z sufiksem -ica przy podstawach osobowych (por. *Dzierżawcze nazwy geograficzne z sufiksem -ica w językach południowosłowiańskich. Onomastica XV, 1970, s. 71—124*), typ z sufiksem — њпъ przy podstawach osobowych (por. *Geografski nazivi tipa Brat(a)n, Blažna, Klimno u južnoslovenskim jezicima. Zbornik za filologiju i lingvistiku XII, 1969, s. 93—98*), typ na -ac w języku serbskochorwackim (por. *Iz problematike značenja vlastitih naziva. II. Etimološko značenje geografskih naziva sa formantom -ac u srpskohrvatskom jeziku. Anali Filološkog fakulteta (Beogradskog univerziteta). 7., Beograd 1967, s. 167—192*), typy Kamengrad, Titograd (por. *Studije o građenju reči i morfologiji južnoslovenske toponimije. Anali Filološkog fakulteta... 9, Beograd 1969, s. 108—112*), typ z sufiksem -(j)ane przy podstawach osobowych (por. *Studije... op. cit. s. 110—111*), wreszcie typ nazw miejscowych o budowie nazwa osobowa na -iđ

równa nazwie miejscowej (por. *Studije... op.cit.*, s. 113—122). Ważną pozycję stanowi M. Jurkowskiego, *Ukraińska terminologia hydrograficzna*, Wrocław 1971.

Trzeba jeszcze podkreślić, że Polacy aktywnie uczestniczą w przygotowaniach do słowiańskiego Atlasu toponimicznego. Prof. S. Rospond kilkakrotnie zabierał głos na temat podstaw teoretycznych tego wielkiego przedsięwzięcia sławistycznego (por. *Stratygrafia toponimiczna. Z Polskich Studiów Sławistycznych*, Warszawa 1958, s. 159—186, tegoż: *Próbnny „Atlas toponomastyczny Słowiańszczyzny“... Z Polskich Studiów Sławistycznych*, Warszawa 1963, s. 175—183, tegoż: *Das Problem des toponomastischen Atlases der Slawen (W:) Veröffentlichungen des Instituts für Slawistik*, Berlin 1963, s. 232—240. Przygotowane zaś prace szczegółowe, o których była wyżej mowa, są konkretnym wkładem naukowym w to planowane wielkie dzieło.

21. W zakresie antroponimii najpoważniejszą pozycję stanowi książka T. Milewskiego, *Indoeuropejskie imiona osobowe*, Wrocław 1969. Część pierwsza tej rozprawy jest tekstem drukowanym po raz pierwszy. Omawia ona dokładnie strukturę morfologiczną najstarszego imiennictwa osobowego złożonego. Dzięki tej monografii dokładnie się orientujemy w podstawowych strukturach imion indoeuropejskich i ich uwarstwieniu chronologicznym. Książka ta przynosi w drugiej części kilka przedruków rozpraw i artykułów wcześniejszych. Na uwagę szczególną zasługuje praca: *Słowiańskie imiona osobowe na tle porównawczym*. M. Karpluk w solidnej monografii pt. *Słowiańskie imiona kobiece*, Wrocław 1961 omówiła sposoby feminizowania antroponimii w językach słowiańskich. Nie zaniebdywali polscy językoznawcy zagadnień ogólniejszych. Wspomniałem już o pracy S. Rosponda, *Struktura i klasyfikacja nazwiska słowiańskiego... op.cit.* Do tego trzeba dodać monografię P. Smoczyńskiego, *Słowiańskie imiona pospolite i własne z podstawowym -ch- w części sufiksальной*, Wrocław 1963 oraz bardzo ważną książkę Z. Kurzowej, *Polskie rzeczowniki męskie na -o na tle słowiańskim*, Wrocław 1970 a także obszerną rozprawę S. Warchoła, *Słowiańskie nazwy osobowe z sufiksami -ula, -ul*. Cz. I *Onomastica XV*, 1970, s. 202—233, cz. II *Onomastica XVI*, 1971, s. 186—210. A. Zaręba przedstawił słowotwórstwo różnych formacji w dialektach południowosłowiańskich (por. *Formacje od-mężowskie w dialektach południowosłowiańskich. Z Polskich Studiów Sławistycznych*. S. 2, *Językoznawstwo*, Warszawa 1963, s. 109—119; tegoż: *O niektórych formacjach onomastycznych w gwarach bułgarskich. Studia linguistica in honorem Thaddaei Lehr-Spławiński*, Kraków 1963, s. 281—285).

22. Szereg prac podjęło zagadnienia niesłowiańskie albo też stosunki słowiańsko-niesłowiańskie. Należą tutaj studia T. Buch z dziedziny onomastyki litewskiej (por. Litewskie nazewnictwo osobowe w pow. Sejny i Suwałki. *Onomastica IX*, 1964, s. 312—320; Nazwy toni rybackich jeziora Gaładuś. *Onomastica XII*, 1967, s. 109—123), a także J. Otrębskiego, Sławizacja litewskich nazw wodnych i miejscowych. *Z Polskich Studiów Slawistycznych S. 2. Językoznawstwo*, Warszawa 1963, s. 267—286. Wspomniałem wcześniej już, że zajmowano się też niesłowiańskim imiennictwem osobowym. Dodajmy do wspomnianych pozycji jeszcze: F. Machalski, Irańskie imiona osobowe w napisach klinowych Achamenidów. *Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Oddziału Krakowskiego PAN*. Styczeń-czerwiec 1963, Kraków 1963, s. 154—155, A. Klawek, Struktura gramatyczna akkadyjskich nazw osobowych. *Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Oddziału Krakowskiego PAN*. Styczeń-czerwiec 1962, Kraków 1962, s. 78—79, T. Milewski, Nazwy z obszaru Polski podejrzane o wenezyjskie lub iliryskie. *Slavia Antigua XI*, 1964, s. 37—82.

23. Polskich językoznawców w szerszym zakresie interesowały polsko-innojęzyczne stosunki, które dokumentuje onomastyka. W tej dziedzinie najwięcej zrobił S. Rospor. d już dawniej, a ostatnio studia nad substytucjami polsko-niemieckimi jeszcze rozszerzył (por. m. in. *Zur Problematik der westslawischen Ortsnamen auf -bno (deutsch -en, -in)*. *Onomastica Slavogermanica I*, 1965, s. 29—44. M. Karaś dał przegląd nazw miejscowych pochodzenia niemieckiego na obszarze najbardziej południowej części Małopolski (por. *Elementy niemieckie w toponomastyce Orawy, Podhala i Spiszu*. *Onomastica XIII*, 1968, s. 25—60) a L. Zabrocki przedstawił substytucje polsko-prusko-niemieckie z obszaru pomorskiego (por. *Transpozycje strukturalne prusko-polsko-niemieckie w zakresie nazw topograficznych Pomorza Mazowieckiego*. (W:) *I Międzynarodowa Konferencja...* op.cit. s. 201—231. Poza tym M. Karasia zainteresowały słowaczyny w nazewnictwie miejscowym powiatu żywieckiego (por. *Ze studiów nad toponomastyką Żywiecczyzny*. V. *Elementy słowackie w nazwach geograficznych*. *Onomastica IX*, 1964, s. 64—81) a E. Pawłowski słusznie poddał rewizji zapożyczone rzekomo z rumuńskiego niektóre nazwy geograficzne w tzw. pasterskim obszarze Małopolski (O kilku rzekomych zapożyczeniach rumuńskich w słownictwie topograficznym i w nazewnictwie miejscowym Zachodnich Słowian. *Onomastica XII*, 1967, s. 84—101). Warto jeszcze wymienić obszerną monografię R. Świętochowskiego, *Germanizacja nazwisk polskich na terenie Gdańska w latach 1874—1944*, Wrocław 1966, która zajmuje się nie tylko faktami lingwistycznej natury, ale też dokładnie informuje o przyczynach politycznych zniekształcania i zmiany polskich nazwisk na niemieckie.

IX

24. Nie wyczerpaliśmy oczywiście całej tematyki podejmowanej przez polską onomastykę. Ogłoszono ponadto prace z zakresu nazw plemiennych, krain i krajów (T. Lehr-Splawiński, S. Rospond), o formacjach przymiotnikowych i etnicznych (W. Taszycki, B. Lindert), o nazwach zwierząt (P. Galas i S. Warchoł). Zajmowano się terminologią onomastyczną (M. Karaś, D. Turkowska) a ponadto szeroko pojętą popularyzacją etymologii onomastycznej (P. Cienkowski, W. Lubaś) oraz poprawnością (S. Urbańczyk).

25. Wreszcie trzeba podkreślić, że w ostatnim dziesięcioleciu językoznawcy zaczęli wydawać tak fundamentalne i podstawowe dzieła jak: Słownik staropolskich nazw osobowych pod redakcją Witolda Taszyckiego (dotąd do litery *k* —) oraz S. Rospor. da, Słownik nazwisk śląskich, t. I, Wrocław 1967 i S. Rospor. da, Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska t. I: A-B, Warszawa-Wrocław 1970.

26. Przedstawia więc polska onomastyka w ostatnim dziesięcioleciu obraz niezwykle urozmaicony i bogaty. Dominują w niej elementy metodologicznie nowe, przeważają prace monograficzne. Polscy językoznawcy wnieśli w tej dziedzinie poważny wkład do nauki.

Władysław Lubaś